

NAŠA MOČ

GLASILO SLOVENSKEGA DELAVSTVA.

Izhaja vsak petek.

Uredništvo
upravnništvo
Kopitarjeva
ulica št. 6.

Naročnina znaša:

celoletna . . . K 4.-
pololetna . . . „ 2.-
četrletna . . . „ 1.-
Posamezna št. „ 0.10

Št. 39.

V Ljubljani, dne 23. avgusta 1912.

Leto VII.

Spominska knjižica tobačnega delavstva.

Podporno društvo tobačnega delavstva v Ljubljani je izdalo te dni majhno brošurico, v kateri se bere zgodovina trpljenja, pa tudi veselih ur ljubljanskega tobačnega delavstva.

Ta knjižica je živ dokaz, da delavska organizacija ni zaman in pričuje, da organizirano delavstvo zmaguje in doseže uspehe. Zato primerja dr. Krek v uvodu te brošure delavca prav lepo s kapljico vode.

»Kapljica vode! Kako neznatno zablesti na zeleni travici! Kako brž jo povzije solnčni žarek! Kako hitro se izgubi, če kane na tla! Ko jih pa združi hudournik sto in sto, se pa vzbudi v njih divja moč: mostovi se rušijo, skale se podirajo, zemlji se trgajo ogromne plasti; ni je sile, ki bi se jim ustavila. — Če pa pride večša roka, ki jo vodi božja moč, položena v človeški um, in uravna vodnim kapljicam pot, jim določa tek, jih organizuje, da združene padajo na mogočne turbine, pa vzkali čudež naprednega dela iz njihove surove sile: kolesa se vrte, v nešteti svetilkah zasveti luč, nebroj strojev se razgiblje in tisoči in tisoči uživajo sadove organizovane združene moči vodenih kapljic.

Ali vidiš, dragi moj v delavskem jopiču, svojo sliko? Sam si kapljica vode. Združena z elementarno silo viharnih katastrof svojega življenja z drugimi, si v strah in trepet! Organizovan premišljeno, preudarno v urejeno četo, si v blagor sebi in družbi, v kateri živiš.

V sestavku »Nekdaj in zdaj« popisuje državni poslanec Josip Gostinčar velik napredek tobačnega delavstva. Samo par števil: Od leta 1890. do leta 1910. so se zvišale skupe delavske plače v avstrijskih tobačnih tovarnah od 11 milijonov 612.016 K na 28.426.473 K, to je torej za 16.814.45 K, dasiravno se je zvišalo število delavstva v tem času od 33.296 na samo 40.143 oseb. Plače so se torej zvišale za 44, delavstvo pa za 20 odstotkov več.

Povprečni letni zaslužek posameznega delavca, oziroma delavke, se je v tem času zvišal od 348 K 5 h na 08 K 13, to je za 359 K 38 h ali 103 odstotke. Letni zaslužek se je povprečno

zvišal od leta 1906 na 1910 za 30 K 82 h ali okroglo 4:6 odstotka.

Ljubljanska tobačna tovarna ima za Hajnburgom najvkč delavstva; tobačno delavstvo v Hajnburgu je v letu 1910 zaslužilo 2 milijona devetinsedemdeset tisoč sedemstosedeminštirideset kron sedeminsedemdeset vin.; ljubljanskemu delavstvu se je pa izplačalo to leto 1 milijon osemstosedemindevetdeset tisoč 936 K 21 v. Lep denar, ki ga pusti delavstvo večjidel v Ljubljani, a kljub temu nimajo občinski očetje ljubljanski nobene posebne ljubezni do delavstva; kvečjemu da se »Slovenski Narod« vsako leto parkrat nad njim zadere.

Jako zanimivo popisuje urednik Miha Moškerc v sestavku »Iz povestnice ljubljanskega tobačnega delavstva« zanemarjenost, zapuščenost in pomanjkanje tobačnega delavstva pred začetkom Podpornega društva, slika razvojnega delo Podpornega društva in njegove uspehe.

Naj bi vsi mladi delavci in delavke, ki ne vedo ničesar o teh suhih letih v tobačni tovarni, prebrali ta sestavek in hvalo vedeli Podpornemu društvu, ki je izvleklo tobačno delavstvo iz te lakote in ga uvrstilo zopet med svobodne in človeške družbe dostojne ljudi. Brez vsacega dvoma ima Podporno društvo pri tem napredku veliko zaslug.

Čujmo! Pred 20, 30 leti stanje tobačnega delavstva ni bilo sijajno. Delavstvo je v pravem pomenu besede stradalo in se preživljalo s kavo in kruhom. Uradniki in nadzorno osebje z delavstvom in osobito z delavkami ni postopalo tako, kakor so to predpisovali predpisi. Delavstvo je bilo popolnoma brez pravic. Delavke so njih predstojniki pretepali, jih nečuvno surovo in prostaško zmerjali, godile so se z delavkami hujše stvari, ki jih rajši ne navajamo. Brez vzkoka so celo dolgoletnim delavkam, ki jim niso stale k obrazu, odpovedovali službo. Ovađstvo je cvetelo umevno bujno v tistih hudih časih. Ljubljanci, namesto da bi bili hvaležni, ker so po tobačnem delavstvu veliko zaslužili, so v svoji nehvaležnosti vihali nosove nad tobačnim delavstvom in je spravili v slab glas.

Glede na delavske težnje in pritožbe je bilo zelo slabo. Kadar je prišel tvornico nadzorovat kak uradnik glavnega ravnateljstva, je ho-

dilo delavstvo k njemu in ga milo prosilo, da naj izboljša plače.

Sele s Podpornim društvom se je pričelo urejeno, odločno in uspešno delo za izboljšanje delavskih razmer. Predstojniki postopajo danes s tobačnim delavstvom veliko bolje, kakor prejšnje čase. Izboljšale so se zdravstvene razmere po c. kr. tobačnih tvornicah. Delavstvo je bolj zdravo, kakor je bilo prejšnje čase in za strašno delavsko stradalno bolezen jetiko umre veliko manj delavcev in delavk. Priborilo si je zdatno izboljšanje svojega gmotnega stanja. Ponosno je lahko, ker si je izvojevalo, da se po letih izboljšavajo plače in da so se uredile pokojnine.

Poleg nešteti shodov, na katerih se je probujala delavska zavest, je plačalo društvo svojim članom od svojega začetka do danes blizu 50.000 kron podpore.

Prav je, da se take stvari ne pozabijo, ampak ohranijo v spomin in vzpodbudo mlajšega roda in drugega delavstva, kaj organizacija premore.

F. K.

Tekstilno delavstvo.

VI. MEDNARODNI SHOD KRŠČANSKIH TEKSTILNIH DELAVSKIH STROKOVNIH ORGANIZACIJ.

Dne 29. julija 1912 je pričel na Dunaju zborovati VI. mednarodni shod krščanskega tekstilnega delavstva. Nasprotniki krščanske strokovne organizacije mnogokrat kriče, češ, da krščansko misleče delavstvo ničesar ne pomeni, a to ni res. Danes tvori krščansko delavstvo že močno gospodarsko združeno moč v naši stari Evropi. Saj je združenih v krščanskih strokovnih zvezah v Nemčiji 350.574, v Avstro-Ogrski 82.052, v Belgiji 75.000, na Nizozemskem 6507, v Švici 15.060, v Italiji 12.089 in na Francoskem 10.000 delavcev in delavk.

Danes se krščanske strokovne zveze ne omejujejo več le na posamezne kraje, tudi meje držav so jim že postale pretesne, velike krščanske strokovne zveze po posameznih državah se vežejo s sličnimi zvezami po drugih državah. Kakor dklavstvo izkoriščajoči kapital ne pozna nobenih meja, tako dovede tudi razvoj v strokovnih zvezah združenih delavskih moči do ve-

Grof Leo Tolstoj: Ali človek potrebuje veliko zemlje?

(Dalje.)

»Povedo ti«, govori tolmač, »da si se jim jako priljubil. Pri nas je navada, da napravimo gostu vsakovrstno zadovoljstvo in ga obdarujemo za darilo z darili. Ti si nas obdaril, zdaj povej, kaj si pri nas izbereš, s čimur bi te obdarovali.«

»Zares mi je všeč vaša zemlja«, odgovori Pahom, »pri nas je zelo malo zemlje, a vi je imate mnogo in jako dobre, da še take videl nisem.«

Tolmač je te besede prevedel na baškirski jezik. Baškirci so dolgo govorili. Pahom ni razumel, o čem so se pogovarjali, vidi pa, da veselo kriče in se smejejo. Potem so utihnili, gledajo Pahoma, a tolmač govori: »Povedo ti, da radi odstopijo za tvoja darila zemlje, kolikor je hočeš, samo z roko pokaži, katero zemljo bi rad in tvoja bode.«

Baškirci so se pogovarjali in se jeli konečno prepirati. Pahom je vprašal, o čem se prepirajo. Tolmač mu je odgovoril: »Pravijo, da je treba radi zemlje vprašati starešino, brez njega je ne smejo dati, drugi pa trdijo, da tudi lahko brez njega.«

VI.

Ko so se Baškirci prepirali, vstopi človek v lisičji kapi. Vsi so umolknili in vstali. Tolmač

pošepa Pahomu: »To je starešina sam«. Takoj je prinesel Pahom starešini najbolji kaftan*) in pet funtov čaja.

Starešina je sprejel darove in je sedel na prvo mesto. Baškirci so mu začeli precej pripovedovati. Starešina je poslušal, se nasmehnil in rekel ruski: »To je možno. Izberi si, kjer se ti ljubi. Zemlje je dosti.«

Kako si naj vzamem, kolikor si hočem, misli si Pahom. Zagotoviti se mi mora kako. Zdj lahko pravijo, tvoja je, a pozneje jo nazaj vzamejo! Nato reče glasno: »Zahvalim se za vašo prijazno besedo. Zemlje imate mnogo, jaz je potrebujem malo, samo to bi rad vedel, katera je moja in ta se mi mora odmeriti ter potem zagotoviti, da je moja lastnina, ker Bog vlada čez življenje in smrt. Vi ste dobri ljudje in mi jo dajete, a lahko se zgodi, da mi jo bodo vaši otroci nazaj vzeli.«

Starešina se je zasmeljal in rekel: »To lahko storimo. Bomo že zagotovili tako, da se bolj zagotoviti ne more.« Pahom pravi dalje: »Slišal sem, da je že tu bil kupec za zemljo in vi ste mu naredili kupčijsko pismo, tako bi tudi jaz rad imel.«

Starešina je vse razumel. »To je vse možno«, govori, »imamo pisarja, pojdemo v mesto in pritisnili bodemo svoje pečate.«

»Kaka bode cena?«

»Mi imamo samo eno ceno, 1000 rubljev na dan.«

Pahom ni razumel, kaka mera je dan, zato vpraša:

»Koliko je to desetina?«

»Tega ne moremo zračunati. Mi prodajamo za dan, kolikor obhodiš v enem dnevu. Cena dnevu je 1000 rubljev.«

Pahom se je začudil ter reče:

»V enem dnevu se lahko mnogo zemlje obhodi.«

Starešina se je zasmeljal. »Vsa je tvoja, ampak le pod tem pogojem: če ti v enem dnevu nazaj ne prideš na ono mesto, odkoder izideš, tedaj zgubiš svoj denar.«

»Kako si naj zapomnim, kod bom šel«, vpraša Pahom.

»Mi ostanemo na mestu, katero ti izbereš, ti boš hodil peš in za teboj bodo jahali naši mladenci in, kjer boš velel, bodo kol zabili v zemljo, potem bomo potegnili s plugom brazdo. Vzemi, kateri del hočeš, samo da prideš do solnčnega zahoda na kraj, od koder si izšel. Kolikor obhodiš, je vse tvoje.«

Pahom je bil zadovoljen. Sklenili so oditi drugi dan za rana. Jedli so koštrunovo meso ter pili kumis in čaj, dokler se ni zmračilo.

Pahom je legel spat in Baškirci so se razšli, zagotavljač, da se zbero drugi dan zgodaj in pridejo na lice mesta do solnčnega vzhoda.

(Konec prih.)

*) Kaftan je gornja obleka.

likih mednarodnih strokovnih zvez. Že leta 1908 se je ustanvila v Curihu mednarodna zveza krščanskih strokovnih zvez. Med avstrijskimi krščanskimi strokovnimi zvezami so pa sklenile strokovne zveze lesnih delavcev, kovinarjev in strojarjev pogodbe z inozemskimi krščanskimi strokovnimi zvezami. Najmočnejšo mednarodno zvezo krščanskih strokovnih zvez pa tvori tekstilno delavstvo, ki združuje krščansko strokovno združeno tekstilno delavstvo v Nemčiji, Avstriji, Italiji, na Nizozemskem, v Belgiji in v Švici. Te krščanske tekstilne zveze imajo medsebojno pogodbo, ki se na dve leti obnovi in določa, da se ob velikih plačilnih bojih podpirajo posamezne zveze iz mednarodne blagajne. Člani združenih zvez se sprejemajo, če se preselijo v drugo okrožje, v dotično zvezo, ne da bi morali plačevati pristopnino in se jim takoj, ko prekorajajo mejo, izplačuje popotna podpora. Združene zveze prispevajo mednarodni blagajni vsako leto za vsakega člana 10 fenigov.

Nas zanima predvsem, kaj da so razpravljali zastopniki avstrijskega tekstilnega delavstva na svojem VI. mednarodnem kongresu na Dunaju.

Huissing je poročal, da so tekstilne krščanske strokovne zveze od zadnjega kongresa leta 1910 v Milanu lepo napredovale. Naglašal je, da se mora razširiti smisel za strokovno organizacijo krščanskega tekstilnega delavstva tudi po takih krajih, kjer še ni naša strokovna misel vkoreninjena. Ozirati pa se mora povsod na posebne razmere posameznih krajev in posebnih svojstev ljudskega značaja. Nadalje se mora pospeševati praktično organizacijsko delo. Ustanovi naj se mednarodna blagajna, ki podpira v posebnih slučajih združene zveze, da se varujejo pravice članov pri preseljevanju. V vseh strokovnih organizacijskih vprašanjih naj si zveze medsebojno svetujejo in praktično pomagajo; kakor naj se tudi ob velikih stvarkah in ob izključitvah z dela podpirajo in skrbijo, da ne bodo delali skaze delavstvu v plačilnih bojih delavci iz drugih krajev.

Dela naj se na to, da se sklepajo tarifne pogodbe, da se nadzira, kako se izpolnjujejo določila o delavskem varstvu in delavskem zavarovanju.

Končno se je sklenilo v Milanu, da se nasproti mednarodno organizirani soc. demokratski tekstilni organizaciji postavi nasproti mednarodna krščanska tekstilna zveza.

V zadnjih desetih letih se je ta program veliko bolj uresničeval, kakor se je to moglo takrat misliti in pričakovati. Povsod, kjer obstoja mednarodna zveza, je krščansko strokovno gibanje izredno dobro napredovalo.

Od milanskega mednarodnega shoda se je položaj na trgu z ozirom na tekstilno industrijo po krizah leta 1909 in 1910 sicer nekoliko izboljšal, a ne tako, kakor bi bilo želeli. Zlasti občutno je bila prizadeta bombaževa industrija, ker je primanjkovalo bombaža in ker so bile zato cene surovemu blagu zelo visoke. Splošno so bile zato razmere jako slabe, kar je seveda moralo vplivati tudi na razvoj krščanskih strokovnih zvez, ker je manjkalo dela, ker je bilo blago slabo in ker je brezposelnost vplivala na življenje tekstilnega delavstva.

Radi slabega gospodarskega položaja je število članov nekoliko padlo. Po posameznih deželah so vplivale na razvoj še druge okoliščine. V Avstriji so nekoliko na poti narodni spori, vplivale so tudi državnozbornske volitve. V Belgiji je pa naša organizacija lepo napredovala, dasi so jo soc. demokrati skušali uničiti tako, da so rajši stavkali, kakor pa da bi bili skupno s krščansko organiziranim delavstvom hoteli delati.

Glede na plačilna gibanja in stavke se dela na to, da naj se vsi plačilni in delovski spori če le mogoče na miren način poravnajo. Izkušnja je pokazala, da se mirnim potom za delavce in za organizacijo lahko več doseže, kakor s stavko. Če se pa mora kljub temu poseči po orožju stavke, jo vodijo naše zveze stvarno, a obenem ostro in odločno.

Plačilne in delavske spore so povzročile zahteve delavcev, da se izboljšajo plače, da se prepreči znižanje plač, da se zniža delovna doba, da se doseže prosto sobotno popoldne, slabo blago, čakanje na blago, prevelike in nepravilne globe, slabo občevanje z delavstvom itd. Veselo znamenje je, ker napreduje mirna poravnava sporov. Upati je zato, da se pomnoži število tarifnih pogodb, dasi zdaj delodajalci še odklanjajo tarifne pogodbe.

Tajništvo je storilo vse, da se tudi na Francoskem in Španskem priklopijo krščanske strokovne zveze mednarodni zvezi. Na Francoskem zdaj še mednarodni zvezi ne zaupajo, na Španskem pa dela tajništvo v Barceloni na to, da se zvežejo posamezne krščanske strokovne organizacije tekstilnega delavstva. Španci so že v pis-

meni zvezi z mednarodnim tajništvom krščanskih strokovnih zvez v Kolinu. V pismeni zvezi je mednarodna zveza tudi z voditeljem angleškega strokovnega organiziranega tekstilnega delavstva, Shavom.

Mednarodno tajništvo je redno obveščalo posamezne deželne organizacije o stanju organizacij, o položaju na gospodarskem trgu, o plačilnih stremljenjih in o plačilnih bojih in o vseh zadevah, ki tičejo tekstilno delavstvo kakor tudi o socialni postavodaji.

Posamezne strokovne zveze se razdeljujejo takole: V Nemčiji štejejo 40.600 članov. Premoženje znaša 865.490 frankov, v Avstriji šteje krščanska tekstilna strokovna zveza 10.100 članov, premoženje znaša 51.500 frankov, v Belgiji je 9600 članov, premoženje znaša 90.000 frankov, na Nizozemskem je 3100 članov, premoženje znaša 19.000 frankov, v Švici je 8600 članov, premoženje znaša 107.800 frankov, v Italiji je 4200 članov, premoženje znaša 4800 frankov.

× × ×

Lepa in močna je strokovno združena evropska krščanska strokovna moč. Pri nas na slovanskem Jugu je osobito po predilnicah zajela Jugoslovanska Strokovna Zveza lepo število tekstilnega delavstva. Z ozirom na kartelirane predilnice je pa vsak, ki more, dolžan, da delavstvo po predilnicah polnoštevilno strokovno združi v Jugoslovanski Strokovni Zvezi.

Shod delavstva ljubljanske predilnice. Načelnstvo Jugoslovanske Strokovne Zveze je sklicalo v Ljudski dom dne 20. t. m. shod delavstva ljubljanske predilnice, ki je bil prav dobro obiskan. Državni poslanec Jožef Gostinčar je govoril o kartelu, ki so ga sklenili avstro-ogrski predilničarji. Glede na sklenjeni kartel lastnikov avstro-ogrskih predilnic se mora tudi delavstvo še tesneje kot dozdaj okleniti svoje strokovne organizacije. Moškerc je govoril o mednarodni zvezi evropskih krščanskih strokovnih zvez tekstilnega delavstva, o zvezi, ki ji pripadajo krščanske strokovne zveze tekstilnega delavstva v Nemčiji (40.000 članov), v Avstriji (10.000 članov), v Belgiji (9600 članov), na Nizozemskem (3100 članov), v Švici (8600 članov) in v Italiji (4200 članov). Načelnik J. S. Z., deželni odbornik dr. Zajec, govori o dolžnosti postavodaje glede na kartele in glede na delavsko varstvo. Soglasno se je sprejela sledeča peticija na državni zbor: Predilniško delavstvo z velikim nezaupanjem gleda združevanje predilniških fabrikantov, ker je uverjeno, da hočejo ti fabrikantje s kartelom spraviti v popolno odvisnost predilniško delavstvo. Poslansko zbornico zato shod poziva, da pospeši sprejetje dr. Krekovega kartelnega zakonskega načrta in izpopolnitev delavskega varstva, predvsem stabiliziranje delavstva in odpravo delavskih knjižic. Predilniški delavec, občinski svetnik Kos, se zahvali v imenu delavstva govornikom in je poziva, da naj se polnoštevilno organizira v Jugoslovanski Strokovni Zvezi.

Shod v Litiji. Skupina Litija J. S. Z. je sklicala 21. t. m. shod, ki je bil sijajno obiskan. Poročal je na njem državni poslanec Gostinčar, ki je delavstvu obrazložil pomen novega kartela tekstilnih tvorniških delavskih izkoriščevalcev. Sprejeta je bila resolucija glede na kartele na državni zbor. Dekan Rihar je pozival delavstvo, da naj se tesno oklene in organizira v J. S. Z.

Med brati in sestrami.

Delavstvo na Savi in Javorniku! V nedeljo, dne 25. avgusta priredi Strokovno društvo v Delavskem Domu na Savi delavski shod. Spored: 1. Delavstvo in postavodaja, poroča državni poslanec Jožef Gostinčar. 2. Pravice in dolžnosti delavstva; poroča urednik M. Moškerc. Delavci, delavke! Skrbite, da bo shod častno obiskan. Shod se prične točno ob pol deseti uri dopoldne.

Smrtna kosa Prometne Zveze. Ana Arent, umrla 10. avgusta 1912, Dunaj; Ivan Hemetsberger, umrl 6. avgusta 1912, Itzling; Petro Cambreger, umrl 3. avgusta 1912; Rupert Wartbichler, umrl 2. avgusta 1912; Jožef Macher, umrl 19. avgusta 1912; Alojzij Jahn, umrl 16. avgusta 1912; Simon Fürst, umrl 21. avgusta 1912; Matija Kubies, umrl 16. avgusta 1912; Angje Livančič, umrl 30. marca 1912; Ivan Reindinger, umrl 13. avgusta 1912; Jožef Pribožič, umrl 26. avgusta 1912, Zidan most; Matija Hötzeneder, umrl 16. avgusta 1912; Josip Anderka, umrl sedemnajstega avgusta 1912; Gregor Bartl, umrl 28. junija 1912; Suzana Koncil, umrla 3. avgusta 1912; Anton Kirschner, umrl 5. avgusta 1912, Ljubljana. Za 16 smrtnih slučajev je plačati po 5 helarjev, skupaj 80 helarjev.

Krščanski železničarji skupaj! Poletno počitniško delo se končava. Potrebno je, da se zo-

pet prične odločneje delovati in nastopati. Agitirati je potrebno od moža do moža, da se pomnoži število članov Prometne Zveze. Delo ne sme počivati nikdar, marveč vedno in vedno dregaj prepričan krščansko socialni železničar, da se pomnoži število naših strokovno previdnih, pametnih mož. Mi slovenski železničarji ne smeimo zaostajati za drugimi železničarji drugod. Na Bavarskem, na Francoskem, v Belgiji in v Italiji, prav povsod se množe vrste krščansko-organiziranih železničarjev ogromno. Na delo, da se tudi v Prometni Zvezi organizira čimdalje več železničarjev.

Jesenice. Občinski odbor je sklenil pri zadnji seji, da se dajo delati načrti za novo šolo. Sedaj je torej stvar prišla že precej v tir. Nič ne morej, več škodovati razni nasprotniki skupne šole, katerih je par tam doli na Savi. Sicer bi bili sami šole potrebni, pa kaj, ker je šola le za otroke. Vendar bi pa vsak odrašen lahko vedel sam, da je na primer prepovedano tako čez plot kakor čez ojnice skakati, ravno tako v kovačnici plavalne hlače sleči, po gostilnah vrčke pobijati, itd. No, pa saj ti so tako člani izobraževalnega društva na Savi. Za te ne bo treba šole, bo menda že društvo skrbelo za izobrazbo. — Dan 18. avgusta smo lepo praznovali s sveto mašo na prostem. Pa zopet to našim rdečkarjem ni bilo všeč, ker je bilo oznanjeno, da se mora med mašo vsak spodobno obnašati. Da je bilo to jako potrebno jim povedati, ker oni tega še ne vedo, kako se mora pri maši vesti, vemo iz tega, ker so jih morale ženske med mašo poučevati, kako se imajo obnašati. Pa mi jim zato ne privoščimo ričeta.

Idrija. Znani polnohlačnik v uglednem »Sl. Narodu« vedno o regulaciji Idrije sanja, ker bi rad da bi se zopet podiralo, zidalo, delalo s Holinskym načrte in na občinske stroške masno zaslužilo. Radi žalostnih finančnih razmer in »kletih klerikalcev« se pa najbrže ne bodo še tako hitro izpolnile polnohlačnikove želje, zato nasvetujemo mi cenejšo in boljše regulacijo, ki je bolj potrebna, kakor dragi načrti brez denarja. Merodajni krogi naj poskrbe za snago po cestah in ulicah, mesto da se po njih valjajo kupi peska in apna, skladajo sodi, drva in deske, posebno tam kjer je javen svet, in preti nevarnost zastaranja; izpolnjujejo naj se stavbni predpisi, ki določajo stavbno črto in potrebno cestno širjavo. Skrbi naj se za pristranski tlak in žlebove po strehah, pa ne take kakoršne ima kovačija, da pri nalivih voda na sredo ceste teče. Živine in vozov naj se ne pušča postajati, kakor se godi pred stanovanjem zdravnika dr. P. Tam je tabla s prepovedjo, pa kako se spolnuje: prej so postajali pri hiši na tlaku, sedaj pa pri zidu ob nasprotnem vrtu. Tako se v Idriji prepovedi tolmačijo in smešijo! Še lepše je videti delavce v »drugonajvečjem« mestu, po trgu tramove skladati, tesati, stropila postavljati in Logatčane ponoči pred cervkijo vozove puščati, da zjutraj ljudje v temi med nje zaidejo. Enako naj se skrbi ob pobočjih za jutranjo razsvitljivo ko gremo na delo, mesto da svetijo drage žarnice liberalnim krokarjem pred delikateso in kavarno. Dobro bi bilo prepovedati pri čepih prati in ograje razdirati, cevi kriviti in napise mazati! Poskrbi naj se tudi, da ne bodo rudarjev k raznim kralvom hujskali rudniški in drugi uslužbenci (med njimi bivši župani), ki bi morali v prvi vrsti skrbeti za red, pa ga sami kralijo. Pri nas namreč riba pri — c. kr. liberalnih smrdi. In najbolj potrebno je poskrbeti za red na Rakah, kjer razni majhni in veliki smrkovci klopi režejo in take ostudnosti pišejo, da stariši otrok niti mimo ne puste. S tako »regulacijo« pričnita najprej erar in občina, poznej bomo o drugi govorili.

Iz Idrije. Ogrska vlada namerava državnim uradnikom, ki imajo večjo družino, dati višjo doklado. Pred leti so nameravali v bavarskem parlamentu nekaj enakega, a radi drugih bolj važnih vlog ni prišlo na vrsto. Ogrska hoče to izpeljati in uradniki državnih rudnikov v Avstriji nameravajo v jeseni predložiti peticijo na državni zbor, naj se: 1. aktivitetne doklade regulirajo, in 2. naj se omisli nova postava, ki dovoljuje večje doklade za uradnike, ki imajo več otrok. Nasvetujejo, naj bi se za prvega otroka dala doklada 200 K, za drugega še 200 K in za

Nočemo pretiravati, ampak gotovo je res, da je na tisoče priznanj, ki smo jih dosedaj prejeli od bogatih in revnih, starih in mladih v ozir na **Fellerjev fluid z. v. z. „Elsafluid“.** Dr. Jožef Estmeister, zdravnik v Wildenau, Aspach, Insko okrožje, Tirolsko, piše n. pr., da služi **Fellerjev fluid** izvrstno zoper najrazličnejše bolezni, ki so dandanes na dnevnem redu. Neki drugi zdravnik, dr. med. Kittel, Praga, Kr. vinogradi, piše, da že leta in leta uporablja **Fellerjev fluid** z izvrstnim uspehom. To ni le reklama! Popolnoma resnično je, da vpliva to sredstvo prav blagodejno na različne bolečine. 12 steklenic na poizkušnjo se dobi za 5 K franko pri lekarnarju E. V. Feller v Stubici, 264 (Hrvatsko).

Vaše zdravje

dosežete! Vaša slabost in se zopet vrne, ako vporabljate pristni Fellerjev Stubići, Elsatrg 264 (Hrvatsko).

tretjega ali več otrok 600 K. Utemeljujejo svoj predlog z razlogi, da se ne more uradnik z vsemi močmi posvetiti svoji službi, ako ga tarejo družinske skrbi. Tovariš brez otrok z enako plačo pač lahko shaja, a kjer je družina velika, se pri isti plači trda godi sotovarišu. To pa nikakor ni varno za državo, ako bi mladi naraščaj pešal radi pomanjkanja, bodisi na obleki, hrani ali stanovski izobrazbi. Tudi veliko uradnikov ne mara iti pod zakonski jarem, če prej preudari, kako bode pri borni plači shajal z družino, ko vendar sedaj on vse porabi, če hoče stanu primerno živeti in v današnjih socialnih potrebah dostojno nastopati. Radi tega so tudi zakoni brez otrok, ali imajo le enega ali dva. In država bode jela pešati, kakor drugod opazujemo, ako ne bo več naraščaja. Prejšnji minister Lederbur je enako mislil leta 1898, ko se je v Idriji informiral o zaslužku in plači naših rudarjev ter je uredil, da se dajo brezplačno žito: turščice, pšenice in rži po toliko meric več, kolikor več otrok ima rudar. Tako je bilo za mladega zemljana že pri rojstvu preskrbljeno in rudar-oče ni bil v toliki skrbi, kako bode preredit nov prirastek v družini. Vsaj hrane bode zadosti za otroke, se je tolažil. A našim sodrugom to ni bilo všeč. »V denarju vse plačajte, delo naj se cení in vsakemu enako naj se plača, saj tudi s tovarišem enako delava, naj bo oženjen ali samec«; tako se je na shodih poudarjalo. Dosegli so, kar so nameravali. Žito je proč, plačati pamoreš sedaj, ali pri rudniku, ali pri trgovcu. Samski rudar res boljše izhaja, a udarjen je tovariš z družino. To že čutijo nekateri, še bolj bodo čutili čez nekaj let. — In sedaj se uradniki poganjajo za isto dobroto, katero so delavci uživali, a zavrgli. Ti spoznavajo, da za večjo družino je treba več plače, a naš rudar je slepo drl za svojimi brezvestnimi voditelji in ni pomislil na posledice. Voditeljem je bilo do tega, da rudar več denarja dobi in lažje plača vsoto za socialno demokratično organizacijo. Kako se bode godilo očetu z večjo družino, zato jim ni bilo in jim še dosedaj ni mar. Saj še celo letos so rekli voditelji, le denar sem, kaj nam mar za žito!

Ljubljana. Načelstvo »Jugoslovanske Strokovne Zveze« vljudno prosi p. n. naročnike »Naše Moči«, ako ima kateri na razpolago podpisanimu načelstvu odstopiti (seveda proti primernemu odplačilu) vezane ali ne vezane letnike »Naše Moči«. In sicer I., II., III., IV. in VI. letnik ali po letnicah, 1906, 1907, 1908, 1909, 1911. Blagohotne ponudbe in cene naj se poprej ko mogoče naznanijo po dopisnici na načelstvo »Jugoslovanske Strokovne Zveze« v Ljubljani, Dunajska cesta 32, I. nad.

Deželni odbornik dr. Pegan ponesrečil. Dr. Pegan, šofer Južna in Peganov sinček Vladko, so se dne 18. t. m. zjutraj po 8. uri odpeljali z dr. Peganovim avtomobilom iz Selce v hrvatskem Primorju proti Ljubljani. Takoj, ko so zapustili Selce, je dr. Pegan, ki je pred nekaj dnevi napravil izkušnjo za vožnjo z avtomobilom, prevzel vodstvo avtomobila. Južna je sedel poleg dr. Peganu. Kmalu za Selcami je velel dr. Pegan svojemu sinčku, naj izstopi, kar je sinček tugi storil. Pri cerkvi svete Ane nad Cerkevnicom, na klancu, je nakrat priletel preko ceste, tri metre pred avtomobilom neki triletni otrok. Dr. Pegan, ki je vozil s hitrostjo 20 km na uro, je uvidel, da bi bil otrok povožen in ubit, ako avtomobila hipno ne zavrne v stran. Zato se je z avtomobilom ognil otroku, v tem trenutku je pa nesreča hotela, da je z zadnjim kolesom avtomobila zadel v telegrafski drog. Dr. Pegan je najprej odletel z avtomobila več metrov daleč in se na tleh trikrat obrnil okoli. Avtomobil je nato še nekaj časa drčal naprej in se zadel v nek žid. Tu je odletel z avtomobila šofer Južna. Telegrafski drog je sunek izruval, avtomobil je na dvoje razbilo, zadnji konec avtomobila je odletel od prvega. Ljudje iz vasice svete Ane so ponesrečencema prihiteli na pomoč. Pogled na ranjenega dr. Peganu je bil strašen. Glava ponesrečenca je bila skoraj vsa v krvi, iz nosa in ušes je dr. Peganu lila kri, ranjen je bil tudi na životu in rokah. Šoferju Južni se ni nič posebnega zgodilo in je le nekoliko udarjen na koleno in zvil si je eno roko. Bil je tako prestrašen, da dlje časa ni mogel nič govoriti. Dr. Peganu so počasi pod pazduho vodili v Cerkevnicom. Tu je takoj dobil zdravniško pomoč. Vsled bolečin je dr. Peganu glava otekla in tudi na hrbet je dobil precejšen udarec. Zdravnik je konstatiral, da ni smrtne nevarnosti, ako ne pridejo kake notranje komplikacije. Ko je zdravnik dal dr. Peganu prvo pomoč, so ga s parnikom prepeljali v Selce. — Želimo, da deželni odbornik dr. Pegan, zvest naš naročnik in velik pri-

jatelj slovenskega krščanskega socialnega delavstva, kmalu ozdravi.

Pismo iz Monakovega. Kdor je imel priliko delj časa se muditi v Monakovem, si je gotovo kolikor toliko v spominu ohranil mnogobrojne spomenike, razne umetniške razstave in druge znamenitosti, za katere se potrebuje delj časa, če se jih hoče vsaj površno ogledati. Toda, ne le izobraženez, umetnik najde tu bogato šolo, tudi delavec, obrtnik ima tu več kot dosti prilike, pridobiti si strokovne izobrazbe. Za delavca je velike važnosti tukajšnji »Delavski muzej«, kajti tam so poleg raznih strojev in obrtne tehnike v zelo živih barvah razstavljeni predmeti, ki natančno kažejo delavcu vpliv alkohola, razvoj jetike in delavčevega domačega gospodarstva. Toda ta muzej je samo eden izmed dvajsetih! Tujec je takoj na glavnem kolodvoru opozorjen na »Obrtno razstavo«. Veliki mlaji stojijo tam in že oddaleč naznanjajo tujcem, da je od maja do oktobra nad »Terezijinim Travnikom« zbrano vse najlepše, kar premore Bavarska dežela. Razstava je zelo obširna in obsega vse panoge bavarskega gospodarstva. Iz razstave je razvidno zlasti v kaki meri je razvita obrt. Brz dvoma take razstave mnogo pripomorejo napredku domače obrti in industrije! Povodim te razstave se vršijo razne slavnosti. Tako je bil pred tedni eno nedeljo takozvani »Luitpoldov dan« in se je poleg drugega vršila tudi javna telovadba monakovskih srednješolcev. Nastopilo je sedem sto telovadcev. Dne 3. t. m. je bila posebna bavarska slavnost, h kateri so prišli vsi oni Bavarci, ki žive v tujini, v Monakovo v narodni noši. Prišla je tudi večja skupina Bavarecev z Dunaja. Dopoldne so priredili lep sprevod po mestu, kjer je bilo zanimivo opazovati razne bavarske narodne noše. Razume se, da ima Monakovo veliko privlačne sile za tujce. Kako živahen je tu tujski promet, kaže najbolj to, da ima tukajšnje prometno društvo v prvi polovici letošnjega leta torej do konca junija zabilježnih nič manj kakor 252.000 tujcev, ki so prenočili v tukajšnjih hotelih. Pred par tedni je bilo posebno živahno. Nemška pevska zveza, ki ima vsakih pet let v drugem kraju svojo glavno skupščino, je letos zborovala v Norimberku in od tam so zborovalci obiskali Monakovo. Dva, tri večere je bilo v »Dvorni pivovarni« kot v panju! Trebušasti nemški pevci so pri litrih piva prepevali domoljubne pesmi, zlasti »Die Wacht am Rhein« in se navduševali za mater Germanijo. Prihodnje glavno zborovanje nemških pevskih društev bo leta 1917. v Hanoverju. Prejšnjo nedeljo je imelo tukajšnje krščansko soc. delavstvo svojo letno veselico na velikanskem Maksoveru vrtu. Vstopnic se je prodalo 8000. Veselica se je vršila podobno kot se vrše pri nas v Avstriji, ni me torej toliko zanimala. Bolj me je zanimal centralni list nemškega krščanskega soc. delavstva, katerega so na veselici delili. V njem je bil priobčen nekak računski zaključek za minolo polovico letošnjega leta. Velik napredek, ki ga je storilo krščansko delavstvo v minolem letu, je razveseljiv dokaz, da se krščansko delavstvo zaveda svoje naloge. Samo par števil: V prvi polovici letošnjega leta se je pomnožilo število krščanskega delavstva za 15.000 mož tako, da šteje danes »Zveza« nemških krščanskih organiziranih delavcev 365.000 članov. Dohodkov je imela »Zveza« v letu 1910: 5.490.994 mark, v letu 1911 pa 6.243.642 mark. Od leta 1905 do zaključka leta 1911 je »Zveza« razdelila med svoje člane do 12 milijonov mark razne podpore. »Zveza« ima samo v Monakovem 21 filijalk konsumnega društva. V zadnjem času se je veliko govorilo in pisalo o nekem sporu v krščanski strokovni organizaciji. V »Zvezi« je namreč tudi več tisoč protestantskih delavcev. To je po pravilih dopustno, ker je zato »Zveza« še zmiraj krščanska. Toda proti temu so vstali nekateri in so ustanovili takozvano »Berolinsko organizacijo«, kjer imajo dostop samo katoliki. Ta nova organizacija šteje okrog 10.000 članov in je zadnje čase še nazadovala. Zato je zahtevala, naj bi se vsi katoliki organizirali v »Berolinski«. Očitati so »Zvezi«, da ni krščanska in prišlo je do ostre polemike. Sedaj pa se je spor že polegel. Delavstvo je spoznalo, da je edino v skupnosti moč. Spor »Zvezi« ni nič škodoval, kar kaže ravno zadnji napredek. Dolžnost krščanskih strokovnih organizacij sicer ni toliko udeleževati se verskega življenja in cerkvenih slovesnosti, ampak potom krščanskega svetovnega nazora urediti socialno vprašanje. Vendar sem na praznik Marijinega vnebohoda opazil nekaj, kar mi je vzbudilo začudenje, kako more kdo sumničiti organizirano krščansko delavstvo, da ni dosti katoliško. Vsako leto namreč priredijo monakovska

delavska društva skupno romanje k Mariji Eich. To je dobre tri ure oddaljena sloveča božja pot. Letos se je obhajal tu 200letni jubilej začetka božje poti in bila slovesnost posebno znamenita. Do 10.000 delavcev se je zjutraj zbralo pred cerkvijo sv. Petra in in smo v velikanski procesiji z 32. društvenimi zastavami korakali skozi mesto. E. Š.

Zgodovina katoliške cerkve. Spisal dr. Anton Medved. Cena vezani knjigi 3 K. Zgodovina katoliške Cerkve, ki jo je spisal dr. Anton Medved, je prvo v slovenskem jeziku sestavljeno delo te vrste, ki se ne bo samo v naših srednjih, VIII. razred, s pridom uporabljala, marveč bo vsakemu izobražencu prav prišla. Pisatelj je kot dober zgodovinar že davno znan, knjiga pa, ki jo imamo pred seboj, je v vsakem oziru vzorna. Dasi so posamezni odstavki kratki, so pa jedrnatí in mikavno pisani; zgodovinske dobe se opisujejo objektivno, po najveljavnejših in najnovejših virih, vsi dogodki se predočujejo plastično, verske, kulturne, znanstvene in umetnostne razmere so živo orisane, posamezne osebe so označene tako krepko, da se vtisnejo za vedno v spomin. Zlasti so dobro slikane cerkvene razmere med Slovenci; tako stare kakor srednjeveške in moderne razmere so vseskozi pogojene. Razum dijaka se bo tega dela lahko v največjo korist posluževal duhovnik, ki bo v tem delu nakratko, a precizno našel vedno zanesljivega materiala, kadar bo hotel opisovati rast, boje in zmage svete Cerkve tekom človeške zgodovine. Enako bo služila knjiga laiku, predavatelju, govorniku itd. itd. Naroči se v »Katoliški Bukvarni« v Ljubljani.

Finžgar, Naša kri. Finžgarjeva drama je izšla zdaj v lični obliki natisnjena. Pisatelj je svoje delo, ki je in ostane naša najboljša zgodovinska drama, še izpopolnil, tako da tvori sedaj umotvor, ki mu ni mogoče ničesar prigovarjati. Tendence je položena zdaj še bolj v dejanje samo, slog je kratek, lapidaren, vse osebe ostro izklesane, neverjetnosti, 3. dejanje, odpravljene, dogodki teko še bolj naglo in živo, nepotrebne retorike ni več. To je kos slovenske zgodovine, obenera simbol trpljenja in tudi zmag našega ljudstva, slavospev naši krvi. — »Naša kri« je sedaj postala last našega ljudstva, uprizarjala se bo na odrih naših izobraževalnih društev in se bo brez vsakega dvoma tako ukoreninila kakor nobena druga, saj je vpliv te drame neprecenljiv. Slovensko ljudstvo vidi tu upodobljeno samo sebe, svojo trdo in grčavo naravo, se navduši za svoje ideale, se uči samo sebe upoštevati in zaupati vase in v svojega Boga. Mladini bo vlila igra novega ognja, to je njen pomen, zlasti za tiste, ki jo bodo uprizarjali. Povzdignila bo pa tudi njen pomen, zlasti za tiste, ki jo bodo uprizarjali. Povzdignila bo pa tudi lepočutje v najširših krogih našega naroda, estetko izobrazbo, ki je tako potrebna, saj nam dobrih iger tako manjka! Knjiga stane 1 K 40 v, eleg. vezana 2 K 50 v in se naroča v »Katoliški Bukvarni« v Ljubljani. Naša društva, ki si lepih in umetniško dovršenih iger tako žele, bodo po »Naši krvi« gotovo željno posegla in tudi posamezniki si bodo radi omislili delo, kateremu nimamo Slovenci veliko enakih, na dramatičnem polju gotovo nobenega. Omeniti nam je še jezik, ki je tako krasen, da je vsaka beseda zase užitek. To je res jezik našega ljudstva, kakor jeklo, ki se kreše ob jeklo. »Naša kri« se bo udomačila po vsej slovenski zemlji!

Splošna priljubljenost

preizkušenega : Franckovega : kavinega pridatka* pripisati je njegovi nedosežni izdatnosti v jedru, okusu in barvi.

* s kavinim mlinčkom

**Najboljša, najsigurnejša
prilika za štedenje!**

Denarni promet
I. 1910. čez 87 milijonov K.
Stanje vlog čez 21 milijonov K.
Lastna glavica
■ K 608.996.84. ■

**Ljudska
posojilnica**

registr. zadruga z neomenjenj zavezo
Miklošičeva cesta 6
pritličje v lastni hiši nasproti
hotela „Union“ za franc. cerkvijo
prejema

hranilne vloge

vsak delavnik od 8. ure zjutraj do 1 ure
pop. terjih obrestuje **4 1/2 %** brez
po kakega odbitka,
tako da prejme vložnik od vsakih
100 kron čistih 4.50 na leto.
Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da
bi se njih obrestovanje kaj prekinilo. Za nalaganje po
pošti so poštno-hranilnične položnice na razpolago.

Fran Povše, komercialni svetnik, vodja, graščak, drž. in dež. posl. predsednik; Josip Šiška, stolni kanonik, podpred.; Odborniki: Anton Belec, posest., podj. in trg. v Št. Vidu n. Lj.; Dr. Josip Dermastia; Anton Kobi, pos. in trg., Breg pri Borovni; Karol Kauschegg, velepos. v Ljubljani; Matija Kolar, stolni dekan v Ljubljani; Ivan Kregar, svetnik trg. in obrt. zbor. in hišni posest. v Ljubljani; Fran Leskovic, hišni posest. in blag. „Ljudske posojil.“; Ivan Pollak ml., tov.; Karol Pollak, tovarnar in posestnik v Ljubljani; Gregor Šlibar, župnik v Rudniku.

Priporočajte povsod „Našo Moč“!

AUSTRO = AMERICANA

Patniki v Ameriko
Natori kelijo dubro, po ceni in
zanesljivo potovali naj se obrnejo
Simona Kmetek
v Ljubljani Kolobvorske ulice 20.
Kakovostna Pojasnila dajo se brezplačno.

Priporočamo domačo trgovino z oblekami

Maček & Komp.

Franca Josipa cesta št. 3.

Založniki c. kr. priv. južne železnice.
Solidna postrežba! Znižane cene!

Bogata zaloga ženskih ročnih del in
zraven spadajočih potrebščin.

F. Meršol, LJUBLJANA
Mestni trg št. 18.
Trgovina z modnim in drobnim blagom.

Velika izber vezenin, čipk, rokavic, nogavio,
otroške obleke in perila, pasov, predpasnikov,
žepnih robcev, ovratnikov, zavratnic, volne,
bombaža, sukanca itd.

Predtiskanje in vezenje monogramov
in vsakovrstnih drugih risb.

ANT. BAJEC, Ljubljana

cvetlični salon p. Trančo 2, vrtnarija Tržaška c. 34
izdeluje šopke, vence, trakove z napisi. To-
varniška zaloga vencev, prepariranih in
umetnih rastlin in cvetljic.

Zunanja naročila z obratno pošto. Brzjaviti: Bajec, Ljubljana

Gričar & Mejač

Ljubljana, Prešernova ulica 9

priporočata svojo največjo zalogo
izgotovljenih oblek za gospode, dečke
in otroke.

Novosti v konfekciji za dame.

I. VECCHIET

urar in draguljar, Ljubljana

Šelenburgova ulica 7, nasproti glavne
pošte.

Sprejema popravila, izvršuje zlatarska dela
po naročilu. Kupuje ali zamenja z novimi
predmeti staro zlato in srebro, brilante, dija-
mante in druge bisere. — Zaloga precizij-
skih žepnih ur. — Postrežba točna in solidna.

**Dežnike in
solnčnike
domačega izdelka**

najboljše kakovosti, pri-
poročata po najnižji ceni
slavnemu občinstvu

Josip Vidmar, tovarna dežnikov, Ljubljana Pred škofijo št. 19.
— Stari trg št. 4. — Prešernova ulica št. 4.
Popravila se izvršujejo točno in ceno.

Iv. Buggenig, sodarski mojster
Ljubljana, Cesta
na Rudolfovo že-
leznico šte. 5.

Priporočata svojo veliko sodov. Prevezma tudi vsa v
zalogo vsakovrstnih njegov stroko spada-
joča dela po najnižjih cenah. Solidno delo. Točna postrežba.

Ivan Jax in sin v Ljubljani,
Dunajska cesta 17
priporočata svojo bogato zalogo raznovrstnih
**voznih koles in
šivalnih strojev**

za rodbino in obrt.

A. Lukič

Slovenska
konfekcijska trgovina
za gospode, dame, dečke, deklice.

Ljubljana
Pred škofijo 19.

Lekarna „Pri Kroni“ Mr. Ph. A. Bohinc
Ljubljana, Rimska cesta št. 24.

Priporočajo se sledeča zdravila:
Balzam proti želodčnim bolečinam, steklenica 20 v.
Kapljice za želodec, izvrstno, krepljivo in slast do jedi pospe-
šujoče sredstvo, steklenica 40 v.
Kapljice zoper želodčni krč, steklenica 50 v.
Posipalni prašek, proti ognjivanju otrok in proti potenju nog,
skatljica 50 v.
Ribeje olje, steklenica 1 krono in 2 kroni.
Salicilni kolodji, za odstranitev kurjih oces in trde kože, ste-
klenica 70 v.
„Siadin“ za otroke skatlja 50 v.
Tinktura za želodec, odvajalno in želodec krepljivo sredstvo
steklenica 20 v.
Tropotčev sok, izvrstnen pripomoček proti kašlju, stekl. 1 krono.
Železnato vino, steklenica 2 kroni 60 v. in 4 krono 80 v.

A. Žibert, Ljubljana

Prešernova ulica

== priporočata svojo ==

veliko zalogo čevljev
== domačega izdelka ==

**Agitirajte za naše časopise, po-
sebno za del. list „Našo Moč“.**

Pozor slovenska delavska društva!

Kupujte svoje potrebščine pri znani in pri-
poročljivi domači manufakturni trgovini

JANKO ČEŠNIK

(Pri Češniku) LJUBLJANA
Lingarjeva ulica - Sritarjeva ulica

v kateri dobite vedno v veliki izberi naj-
novejše blago za ženske in moška oblačila.

Postrežba poštena in zanesljiva.

Edina in najkrajša črta v Ameriko!

Samo 6 dni!

**Havre
New-York**

francoska prekomorska družba

Veljavne vožne liste (Sifkarte) za francosko linijo čez Havre,
ter liste za povratek iz Amerike v domovino in brezplačna
pojasnila, daje samo **ED. ŠMARD**

oblastveno potrjena potovalna pisarna v Ljubljani, Dunajska
cesta št. 18 v novi hiši „Kmetške posojilnice“ nasproti gostilne
pri „Figovcu“.

**Spominjajte se pri vseh prireditvah,
pri vseh veselih in žalostnih dogod-
kih „Slovenske Straže!“**

TEOD. KORN

pokrivalec streh in klepar, vpeljalec strelododov ter instalater
vodododov, LJUBLJANA, POLJANSKA CESTA 8.

Priporočata se za izvrševanje vsakovrstnih kleparskih del ter pokrivanje
streh z angleškim, francoskim in tuzemskim škrljem z asbest-ce-
mentnim škrljem (Eternit) patent Hatschiek z izbočno in ploščnato
opeko, lesno-cementno in strešno opeko. Vsa stavbinska in galan-
terijska kleparska dela v priznano solidni izvršitvi.